

Krzysztof Jurgiel
Posel do Parlamentu Europejskiego
ul. Zwycięstwa 26 C, 15-703 Białystok
Tel: 85 742-30-37; 508801810
krzysztof.jurgiel@interia.eu
www.jurgiel.pl

Bruksela, 29.07.2021 r.

KOMUNIKAT PRASOWY

z dnia 29 lipca 2021 r.

podsumowujący negocjacje w sprawie Reformy Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2021 - 2027

wersja robocza - wymaga ostatecznych uzgodnień tekstów prawnych między
współprawodawcami

planowane głosowanie na sesji plenarnej w IV kwartale 2021 roku

I. ZAŁOŻENIA REFORMY

W 2017 roku Komisja Europejska opublikowała komunikat „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności” (COM(2017) 713 final), który nakreślił wstępny kierunek dla nowej WPR. Komunikat ten przypominał, że „najważniejszym zadaniem polityki jest zapewnienie rolnikom pomocy w przewidywaniu zmian w nawykach żywieniowych i dostosowywaniu produkcji do sygnałów płynących z rynku i do wymagań konsumentów”. Ponieważ szczegółowe przepisy, które uniemożliwiają dokonanie niezbędnych korekt zostały określone na szczeblu UE, reforma stanowi okazję do dokonania koniecznych zmian. WPR powinna ponadto stanowić odpowiedź na obawy obywateli związane ze zrównoważoną produkcją rolną.

Same wnioski legislacyjne dotyczące wspólnej polityki rolnej (WPR) na lata 2021–2027 zostały ogłoszone przez Komisję Europejską w czerwcu 2018 r. Ze względu na opóźnienia w negocjacjach między współustawodawcami, tymczasowa data rozpoczęcia proponowanej reformy WPR została przesunięta na 1 stycznia 2023 r.

Przydział środków finansowych WPR na lata 2021-2027 miał miejsce podczas spotkania Rady Europejskiej w lipcu 2020 (EUCO 10/20), przy czym pod koniec 2020 roku Parlament Europejski i Rada UE zdecydowali o przeznaczeniu na rolnictwo dodatkowych środków z europejskiego instrumentu odbudowy.

Po przydziale środków finansowych w lipcu 2020 uzgodniono rozporządzenie przejściowe na lata 2021 i 2022, które przedłuży obowiązywanie większości przepisów WPR z lat 2014–2020, uwzględniając pewne nowe elementy, i zapewni sprawne przejście do przyszłych ram WPR.

Komisja Europejska postawiła trzy cele ogólne reformy WPR:

- zapewnienie uczciwego obrotu i stabilnej przyszłości ekonomicznej dla rolników,
- zwiększenie poziomu ambicji w zakresie ochrony środowiska i działań w dziedzinie klimatu,
- ochrona centralnej pozycji rolnictwa w społeczeństwie Europy.

Te cele ogólne mają zostać zrealizowane poprzez następujące cele szczegółowe:

1. wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i odporności w całej Unii (w celu wzmocnienia bezpieczeństwa żywnościowego);
2. zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację;
3. poprawę pozycji rolników w łańcuchu wartości;
4. przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, a także do zrównoważonej produkcji energii;
5. wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze;
6. przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmocnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu;
7. przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej na obszarach wiejskich;
8. promowanie zatrudnienia, wzrostu, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki i zrównoważonego leśnictwa;
9. poprawę reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, jak też dobrostanu zwierząt.

Komisja Europejska przedstawiła trzy wnioski legislacyjne składające się na reformę WPR:

I. 1. Rozporządzenie dotyczące planów strategicznych WPR (COM (2018) 392)

W rozporządzeniu przedstawione zostają cele ogólne i szczegółowe WPR, które należy realizować w ramach interwencji opracowanych przez państwa członkowskie i przedstawionych w ich planach strategicznych WPR. Wniosek Komisji zawiera też wspólne wymogi dotyczące planów strategicznych WPR (przestrzeganie zasad ogólnych i praw podstawowych, takich jak unikanie zakłócania konkurencji, poszanowanie rynku wewnętrznego i niedyskryminacja oraz przestrzeganie przepisów WTO dotyczących wsparcia krajowego; wymogi dotyczące konkretnych elementów, które muszą być zdefiniowane w planach WPR, takich jak użytki rolne, działalność rolnicza, osoba faktycznie prowadząca działalność rolniczą, młody rolnik).

Dalej rozporządzenie wprowadzania zobowiązanie w zakresie „warunkowości” (zobowiązania dotyczące dobrych praktyk rolniczych, które każdy rolnik musi wypełniać, ale również obowiązków wynikających z prawodawstwa UE) oraz rodzaje interwencji, które

państwa członkowskie mogą wykorzystywać, aby wdrożyć swoje plany strategiczne WPR. Tytuł IV zawiera przepisy finansowe: alokacje środków finansowych w podziale na państwa członkowskie i fundusze oraz określenia stopnia elastyczności dozwolonego przy przesunięciach środków między funduszami.

Ponadto rozporządzenie zawiera szczegółowe przepisy dotyczące planów strategicznych WPR (elementy mające być uwzględnione w planach przez państwa członkowskie, zasady zatwierdzania planów strategicznych przez Komisję) oraz ramy realizacji celów, monitorowania i ewaluacji określające co ma się znajdować w sprawozdaniach państw członkowskich z postępów w realizacji ich planów strategicznych.

I. 2. Rozporządzenie horyzontalne w sprawie WPR (COM (2018) 393)

W nowym modelu WPR utrzymana zostanie obecna struktura WPR oparta na dwóch filarach, jednak nacisk będzie położony na zwiększoną pomocniczość, aby państwa członkowskie mogły lepiej dostosowywać środki wykonawcze w ramach obu filarów do warunków krajowych i konkretnych okoliczności, w jakich funkcjonują rolnicy.

W tym kontekście obecne rozporządzenie horyzontalne w sprawie WPR jest dostosowane do nowego modelu realizacji polityki oraz odzwierciedla zwiększony zakres elastyczności, jakim dysponują państwa członkowskie przy jej wdrażaniu (w zależności od ich lokalnych potrzeb), ograniczenie biurokracji z perspektywy beneficjentów oraz zorientowanie polityki na wyniki.

Rozporządzenie horyzontalne przesunęło nacisk na poziomie UE z zapewniania zgodności na realizację celów. Aby w większym stopniu ukierunkować politykę na wyniki odchodzi się od zapewniania legalności i prawidłowości transakcji leżących u podstaw rozliczeń na rzecz zapewniania realizacji celów i poszanowania podstawowych wymogów UE przez Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli (ZSZiK) lub organy zarządzające (agencje płatnicze, jednostki koordynujące, właściwe organy i jednostki certyfikujące).

Oprócz przepisów finansowych, rozporządzenie horyzontalne w sprawie WPR w dalszym ciągu zawiera przepisy dotyczące ogólnych zasad kontroli i kar, kontroli w zakresie warunkowości i ZSZiK. W rezultacie rozporządzenie ustanawia zasady dotyczące: finansowania, systemów zarządzania i kontroli, procedur rozliczania (rocznego rozliczenia finansowego i rocznego rozliczenia z realizacji celów) oraz kontroli zgodności rozliczeń.

I. 3. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych (COM (2018) 394)

Utrzymana zostaje struktura i główne zasady określone w rozporządzeniu (UE) nr 1308/2013, przy jednoczesnej zmianie ograniczonej liczby przepisów w świetle zmian gospodarczych, środowiskowych i społecznych, jakie zaszły od czasu jego wejścia w życie w 2014 r.

Uchylone zostają przepisy dotyczące interwencji sektorowych, które były wcześniej ustanowione w rozporządzeniu (UE) nr 1308/2013, ponieważ te interwencje w ramach przyszłej WPR zostaną uregulowane rozporządzeniem dotyczącym planu strategicznego WPR i będą częścią planów strategicznych państw członkowskich, co zapewni większą spójność interwencji w ramach WPR.

Ponadto rozporządzenie przewiduje szereg szczegółowych zmian w sektorze wina, który stanął przed nowymi ekonomicznymi, środowiskowymi i klimatycznymi wyzwaniami. W rozporządzeniu proponuje się także zmianę obecnych przepisów dotyczących oznaczeń geograficznych zawartych w czterech podstawowych aktach prawnych, aby uprościć system oznaczeń geograficznych, skrócić proces rejestracji oznaczeń geograficznych i efektywniej zatwierdzać zmiany do specyfikacji produktu.

We wniosku Komisji przewidziano przepisy, które przekładają się na wewnętrzne zobowiązania podjęte przez UE i jej państwa członkowskie w kontekście niedawnych decyzji ministerialnych na szczęblu Światowej Organizacji Handlu, szczególnie w odniesieniu do dopłat eksportowych. Usunięty zostaje także szereg nieaktualnych przepisów, między innymi dotyczących systemu ograniczania produkcji i wymogów mających zastosowanie do sektora cukru, które przestały obowiązywać z końcem roku gospodarczego 2016/2017.

II. STANOWISKO RZĄDU POLSKIEGO DOTYCZĄCE KSZTAŁTU WPR NA LATA 2021-2027

1. Wspólna polityka rolna (WPR) jest kompleksową, w pełni wspólnotową polityką UE, która stanowi jeden z fundamentów Unii Europejskiej. Polityka ta realizuje coraz szerszy katalog celów publicznych i poprzez kolejne reformy reaguje na nowe wyzwania. WPR odpowiada za warunki konkurencji na jednolitym rynku, decydując przy tym o przewidywalności i stabilności warunków prowadzenia działalności rolniczej.
2. WPR także w przyszłości powinna zapewniać społeczeństwu UE niezależność żywnościową, w tym dostęp do żywności o wysokiej jakości, przyczyniając się jednocześnie do realizacji celów zrównoważonego rozwoju, w tym do zachowania w dobrym stanie zasobów ziemi, wody, powietrza i różnorodności biologicznej dla kolejnych pokoleń.
3. Budżet WPR powinien odzwierciedlać dużą europejską wartość dodaną tej polityki, zwłaszcza jako fundamentu jednolitego rynku artykułów rolno-spożywczych oraz w wymiarze społecznym, środowiskowym i spójności UE. Redukcja wspólnotowego budżetu WPR w relacji do PKB UE-27 ograniczyłaby jej skuteczność w realizacji celów wspólnotowych.
4. Zapewnienie równych warunków konkurowania na jednolitym rynku rolno-żywnościowym jest ważnym zadaniem przyszłej WPR. Dla realizacji tego celu konieczne jest m.in. odejście od historycznych kryteriów podziału środków na płatności

bezpośrednie oraz zakończenie procesu wyrównania poziomu dopłat bezpośrednich pomiędzy państwami członkowskimi.

5. Traktatowe cele WPR, szczególnie w zakresie stabilizacji rynków rolnych, muszą być realizowane skutecznie, aby przeciwdziałać sytuacjom kryzysowym w rolnictwie. Wymaga to aktywniejszego korzystania z instrumentów wspólnej organizacji rynków rolnych. Konieczna jest także poprawa funkcjonowania łańcucha rynkowego i przeciwdziałanie praktykom protekcyjnym pojawiającym się na rynku UE.
6. W warunkach rosnącego powiązania UE z rynkami światowymi poziom i stabilizacja dochodów, szczególnie małych gospodarstw rolnych, będą silnie zależę od wysokości wsparcia bezpośredniego i dywersyfikacji źródeł dochodów. Z kolei większe gospodarstwa towarowe potrzebują efektywniejszych instrumentów zarządzania ryzykiem produkcyjnym i cenowym.
7. Należy wzmocnić finansowanie II filara WPR i w jak największym zakresie zachować pro-spójnościowe kryteria podziału budżetu na ten filar. Jednocześnie należy zapewnić odpowiednie zaangażowanie pozostałych polityk unijnych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.
8. Obecne rozwiązania prawne pozostawiają miejsce do dalszej modernizacji WPR w sposób ewolucyjny, bez fundamentalnych zmian struktury tej polityki. Realne uproszczenie poszczególnych instrumentów, jak i całej WPR na okres po 2020 roku wymaga m.in. większego zaufania do państw członkowskich w zakresie planowania, wdrażania i kontroli zgodnie z zasadą subsydiarności.
9. Konieczna jest koordynacja WPR z innymi unijnymi politykami (m.in. handlową, środowiskową, klimatyczną, energetyczną, rozwojową, spójności, konkurencji, politykę zdrowia publicznego), które coraz silniej wpływają na rolnictwo i sektor produkcji żywności. Realizacja ambitnych celów w zakresie innych wspólnotowych polityk nie będzie możliwa bez ambitnej i w pełni wspólnotowej polityki rolnej.

Priorytetowe postulaty Polski zgłoszone podczas negocjacji pakietu legislacyjnego WPR na lata 2021-2027:

1. Utrzymanie co najmniej dotychczasowego budżetu WPR z uwagi na nowe zadania dla rolników w zakresie środowiska i klimatu oraz większe otwarcie rynku UE na konkurencję zewnętrzną
2. Zapewnienie równych warunków konkurencji polskim rolnikom na jednolitym rynku UE. Funkcjonujące w ramach rolnego rynku wewnętrznego UE podmioty muszą spełniać te same i coraz wyższe unijne standardy produkcji, dlatego należy **zapewnić wyrównanie poziomu płatności bezpośrednich między państwami członkowskimi.**
3. Polska krytycznie ocenia propozycję skoncentrowania redukcji budżetu WPR na II filarze. Państwa ze stawkami płatności bezpośrednich poniżej średniej UE powinny być wyłączone z redukcji budżetu II filaru lub redukcje te powinny być odpowiednio niższe.
4. Utrzymanie co najmniej obecnego pułapu, na wsparcie związane z produkcją, tj. 15% (13%+2%) rocznej krajowej koperty finansowej (propozycja KE, to 10+2%). Jednocześnie postulujemy rozszerzenie zakresu produktów, jakie można objąć tym

wsparciem, o inne sektory, które mają istotne znaczenie gospodarcze, społeczne i środowiskowe w Polsce.

5. Przywrócenie wyłączenia stosowania mechanizmu dyscypliny finansowej wobec gospodarstw otrzymujących do 2000 euro z tytułu płatności bezpośrednich.
6. Utrzymanie wyłączenia małych gospodarstw z kontroli warunkowości.
7. Wydatki na ONW powinny być wliczone w limit 30% środków EFRROW na cele środowiskowo-klimatyczne.
8. Możliwość częstszych modyfikacji planu strategicznego.
9. Dobrowolna definicja aktywnego rolnika dla państw członkowskich.
10. Zapewnienie okresów przejściowych, w tym rozwiązanie umożliwiające utrzymanie poziomu wsparcia bezpośredniego w Polsce w 2020 r. na obecnym poziomie, co wymaga przesunięcia środków z II filaru z roku 2021.
11. Realne uproszczenie wspólnej polityki rolnej po roku 2020 powinno być bezwzględnym priorytetem dalszych prac nad nowymi rozwiązaniami.
12. Utrzymanie zasady N+3.

III. INFORMACJA PODSUMOWUJĄCA NEGOCJACJE W SPRAWIE REFORMY WPR POMIĘDZY PARLAMENTEM EUROPEJSKIM A RADĄ UNII EUROPEJSKIEJ

W dniach 24-25 czerwca 2021 r. odbył się ostatni tzw. supertrilog dotyczący reformy WPR, na którym uzgodniono polityczny kompromis pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą UE (reprezentowaną na tym etapie negocjacji przez prezydencję portugalską) i przy udziale Komisji Europejskiej. Porozumienie zaakceptowane zostało następnie przez reprezentujących państwa członkowskie ministrów ds. rolnictwa na posiedzeniu Rady UE w dniu 28 czerwca 2021 r.

Uzgodnienia kompromisu wymagają jeszcze przełożenia na zapisy prawne trzech rozporządzeń związanych z reformą. Proces ten powinien doprowadzić ostatecznie do przyjęcia aktów prawnych przez współlegislatorów. Planowane jest, że PE uchwali je na październikowej sesji plenarnej.

Uzgodniony kompromis stanowił bardzo ważny krok w procesie reformy WPR. Rozstrzygnięcia przynoszą większą pewność prawną dla rolników i innych beneficjentów WPR oraz dla administracji krajowych, pracujących nad planami strategicznymi WPR - dokumentami programowymi, które mają zapewnić wdrożenie tej polityki na poziomie państw członkowskich. To istotne, bo projekty planów strategicznych mają być przedstawione Komisji Europejskiej do 1 stycznia 2022 r. Choć kompromis polityczny zawiera pewne nowe elementy (biorąc pod uwagę pierwotne propozycje KE, czy stanowisko Rady UE), jak choćby warunkowość społeczną, to nie zmienia jednej z kluczowych idei reformy, tj. rezygnacji z podejścia opartego o weryfikację zgodności z przepisami na rzecz podejścia opartego o wyniki interwencji finansowanych w ramach WPR.

W dalszej części zaprezentowana jest bardziej szczegółowa ocena efektów poszczególnych elementów kompromisu politycznego dla wdrażania WPR w Polsce.

Płatności bezpośrednie

Płatności bezpośrednie w Polsce wspierają dochody rodzin w około 1,3 mln gospodarstw rolnych, a ich udział w dochodach rolniczych jest szczególnie wysoki w przypadku gospodarstw najmniejszych. W tym kontekście pozytywnie oceniamy utrzymanie w ramach kompromisu politycznego dla reformy WPR na lata 2023-2027 obecnych rozwiązań pozwalających na dystrybucję płatności bezpośrednich na korzyść małych i średniej wielkości gospodarstw, m.in. poprzez płatność redystrybucyjną. Podobny efekt wynika z możliwości kontynuowania wsparcia związanego z produkcją, które w Polsce obejmuje sektory pracochłonne i zawiera ilościowe ograniczenia wsparcia na gospodarstwo.

Polska zamierza skorzystać z ww. rozwiązań - w opracowanym przez MRiRW projekcie Planu Strategicznego WPR na lata 2023-2027 zaproponowano zwiększenie wsparcia dla małych i średnich gospodarstw rodzinnych poprzez lepsze ukierunkowanie płatności redystrybucyjnej (wsparcie przyznawane od 1-go ha do 30-go ha dla gospodarstw o powierzchni od 3 do 50 ha). Preferencje dla tej grupy gospodarstw przewidziane są również w ramach niektórych płatności związanych z produkcją. Przykładowo płatności do młodego bydła oraz płatności do krów będą przyznawane maksymalnie do 20 szt. zwierząt i tylko w gospodarstwach, które posiadają stada nie większe niż 50 szt.

W szczególności za pozytywne uznać należy następujące rozstrzygnięcia:

- Pozostawienie państwom członkowskim znacznej swobody we wdrażaniu instrumentów wsparcia bezpośredniego - przewidziana elastyczność we wdrażaniu: definicji rolnika aktywnego, płatności redystrybucyjnej i płatności dla młodych rolników (odstąpienie od wprowadzania niskich limitów powierzchniowych), płatności związanych z produkcją (utrzymanie maksymalnego poziomu finansowania, tj. 15% oraz odstąpienie od wymogu przedstawiania trudności w sektorze roślin wysokobiałkowych), pozwoli na takie zaprojektowanie wsparcia, aby działania odpowiadały zidentyfikowanym potrzebom krajowym, przy jednoczesnym ograniczeniu obciążeń administracyjnych dla rolników. W przypadku Polski te potrzeby koncentrują się na małych i średnich gospodarstwach rodzinnych;
- Minimalny poziom wydatków na ekoschematy połączony z szeregiem elastyczności dotyczących ich wdrażania - przyjęte rozwiązania z jednej strony pozwalają na realizację zwiększonego poziomu ambicji środowiskowych, a z drugiej, poprzez przewidziane mechanizmy elastyczności, umożliwiają ograniczenie ryzyka niewykorzystania i utraty środków przeznaczonych na ten nowy rodzaj wsparcia bezpośredniego;
- Utrzymanie przejściowego wsparcia krajowego i możliwość aktualizacji okresu referencyjnego dla przyznawania tego wsparcia - ten rodzaj płatności finansowany jest ze środków krajowych. Polska stosuje je obecnie dla wspierania sektora tytoniu.

Podobnie jak we wcześniejszych okresach programowania otrzymywanie wsparcia bezpośredniego w pełnej wysokości uzależnione będzie od respektowania przez rolników szeregu standardów i norm związanych ze zrównoważonym prowadzeniem działalności rolniczej. Znaną do tej pory zasadę wzajemnej zgodności zastąpi tzw. warunkowość. W zakresie warunkowości większość przyjętych w ramach kompromisu politycznego rozstrzygnięć należy ocenić pozytywnie. Jedynie w ramach normy GAEC 9¹ wymagający będzie obowiązek przeznaczenia co najmniej 4% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne. Niemniej bardzo istotne dla wdrażania warunkowości w Polsce jest to, że z obowiązku spełniania tej normy wyłączone będą gospodarstwa do 10 ha gruntów ornych. Gospodarstwa tej wielkości będą wyłączone również z obowiązku spełniania normy GAEC 8 dotyczącej zmianowania upraw.

Warunkowość społeczna

Wprowadzenie mechanizmu warunkowości społecznej, tj. powiązanie otrzymywania przez rolników wsparcia od weryfikacji respektowania przez nich przepisów dotyczących prawa pracy, praw zatrudnionych i przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, było jednym z kluczowych postulatów Parlamentu Europejskiego, utrzymywanych na ostatnim etapie negocjacji dotyczących reformy. Postulat ten wzbudzał generalnie znaczący opór ze strony Polski i pozostałych państw członkowskich, ponieważ podejście proponowane przez PE niosło ze sobą poważne niebezpieczeństwo znaczącego wzrostu obciążeń administracyjnych. Rozwiązanie przyjęte ostatecznie w kompromisie politycznym jest do zaakceptowania, ponieważ oparte jest na ograniczonym zakresie przepisów (trzy akty prawne zamiast dziesięciu proponowanych przez PE), z wykorzystaniem istniejących rozwiązań krajowych dotyczących kontroli respektowania tych przepisów przez pracodawców. Dodatkowo, ten nowy element wdrożony będzie dopiero od 2025 roku, co pozwoli państwom członkowskim na odpowiednie dostosowanie krajowych przepisów i procedur. Wdrożenie ustaleń kompromisowych wymagać będzie szeregu zmian na poziomie krajowym i współpracy agencji płatniczej z krajowymi organami w zakresie kontroli przestrzegania prawa pracy.

Ponadto, kompromis w zakresie warunkowości społecznej dodał do celów interwencji realizowanych w ramach wsparcia sektorowego (sektor owoców i warzyw, tzw. pozostałe sektory) poprawę warunków zatrudnienia i egzekwowanie obowiązków pracodawcy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. W artykule dotyczącym rodzajów interwencji, dodano nowe działanie, odnoszące się do realizacji ww. celu. Wstępna analiza wskazuje, że działanie to nie jest obligatoryjne dla państw członkowskich do uwzględnienia w Planie Strategicznym. Jednocześnie w kompromisie zapisano, że programy operacyjne mogą określać działania proponowane w celu zapewnienia pracownikom sektora sprawiedliwych i bezpiecznych warunków pracy. Wobec powyższego w zakresie interwencji sektorowych realizowanych w ramach Planu Strategicznego warunkowość społeczna nie powinna generować dodatkowych obciążeń dla beneficjentów i administracji.

---

¹ GAEC - skrót od angielskiego Good Agriculture and Environmental Conditions, czyli: Dobra kultura rolna zgodna z ochroną środowiska.

Elementem kompromisu jest włączenie do obowiązkowego zakresu usług doradczych dla rolników (art. 13 rozporządzenia o planach strategicznych) usług doradczych dotyczących warunków zatrudnienia, zobowiązań pracodawcy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. Takie podejście jest możliwe do realizacji, ale zaburza hierarchię priorytetów stawianych przed doradztwem rolniczym, wynikających ze zidentyfikowanych potrzeb; związane jest z obowiązkiem przygotowania oferty usług doradczych dla potencjalnie niewielkiej grupy rolników, przy dużym koszcie zorganizowania tych usług i przygotowania kadr doradczych do ich świadczenia.

Ukierunkowanie środowiskowe II filara WPR i innych interwencji

Kwestia limitu wydatków środowiskowych II filara WPR była elementem wzbudzającym wiele kontrowersji na ostatnim etapie negocjacji i bardzo istotną kwestią zarówno dla Parlamentu Europejskiego, jak i dla Polski i innych państw członkowskich. Na pewnym etapie PE wyszedł nawet poza swój mandat, żądając przeznaczenia na środowisko 37% środków na rozwój obszarów wiejskich i ograniczenia wliczania wsparcia dla gospodarstw położonych na obszarach ONW na poczet tego limitu do 40% tych wydatków (pierwotne stanowisko PE - 35% limit i wliczanie ONW w całości). Ostateczny kompromis polityczny określa limit na poziomie 35% i wliczanie wydatków ONW w 50%. Realizacja tego limitu wymagać będzie dostosowania poziomu wydatków na poszczególne interwencje w ramach polskiego Planu Strategicznego, ale raczej bez modyfikacji zakresu czy rodzajów planowanych interwencji.

Ponadto, kompromis przewiduje zmniejszenie z 20% do 15% limitu wydatków środowiskowo-klimatycznych w ramach programów operacyjnych realizowanych przez organizacje producentów w sektorze owoców i warzyw, co należy ocenić pozytywnie. Takie podejście zapewni organizacjom producentów większą swobodę w określaniu rodzaju i zakresu działań realizowanych przez nie w ramach programów operacyjnych.

Dostosowanie do Zielonego Ładu i śledzenie wydatków związanych z klimatem i bioróżnorodnością

Ta część kompromisu politycznego zawiera kilka elementów. Była to również część, przy której mocno obstawał PE wspierany przez KE. Ostatecznie ustalono, że w treści rozporządzenia o planach strategicznych nie będzie zapisu, że przy zatwierdzaniu planów KE będzie brała pod uwagę nie tylko wymogi wynikające z obowiązujących aktów prawnych, ale także ambicje Zielonego Ładu doprecyzowane w skwantyfikowanych celach strategii „Od pola do stołu” oraz Bioróżnorodności. Zapis odwołujący się do odpowiednich celów tych strategii pojawić ma się jednak w preambule rozporządzenia. Zatwierdzanie planów nie będzie więc uzależnione od wymienionych strategii, ale przy ocenie planów KE będzie brała pod uwagę ich „spójność i wkład” do realizacji odpowiednich celów strategii. Ponadto w 2023 oraz 2025 roku KE przedstawić ma raporty podsumowujące „spójność i połączony wkład państw członkowskich” w realizację celów strategii.

Opisana powyżej część kompromisu politycznego nie powinna wpłynąć na konieczność zmian projektu polskiego Planu Strategicznego - już obecnie przygotowujący on jest tak, aby znalazły się w nim odniesienia dotyczące wkładu jego realizacji w osiąganie celów określonych w strategii „Od pola do stołu” oraz Bioróżnorodności. Ten element był już wskazywany w zaleceniach KE dla Polski przekazanych w grudniu 2020 r.

Potencjalne zmiany Planu Strategicznego mogą pociągnąć za sobą przyznane KE w ramach kompromisu uprawnienia delegowane w zakresie modyfikacji metodologii śledzenia wydatków na klimat oraz wskaźników ważenia efektów poszczególnych interwencji. Kompromis umożliwia KE wprowadzenie takich zmian po 31 grudnia 2025 r., a więc po dwóch pierwszych latach realizacji Planu. Na obecnym etapie trudno jest ocenić, czy KE wykorzysta swoje uprawnienie i czy takie zmiany wprowadzi, ale potencjalnie mogą one wymusić dostosowanie Planu w trakcie okresu programowania, co oznacza znaczne obciążenia administracyjne i możliwość utraty części środków.

Nawodnienia

Przyjęte w ramach kompromisu politycznego rozwiązanie jest analogiczne do stosowanego w ramach perspektywy 2014-2020 (art. 46 z rozporządzenia 1305/2013). Modyfikacje zaproponowane w stosunku do obecnych rozwiązań (odejście od ustalania „sztywnego” minimalnego progu potencjalnej oszczędności wody) umożliwi bardziej elastyczne podejście do inwestycji w nowe nawodnienia oraz dotyczące ulepszenia istniejących instalacji nawadniających i stanowić będzie duże ułatwienie we wdrażaniu tego typu inwestycji.

Zmiany rozporządzenia o wspólnej organizacji rynków i innych rozporządzeń

W odniesieniu do rozporządzenia o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych (WOR) najważniejsze dla Polski sprawy w ramach reformy WPR dotyczyły przede wszystkim wzmocnienia siatki bezpieczeństwa i ochrony przed importem z krajów trzecich. Efektem kompromisowych ustaleń w tym zakresie są min.:

- trzy projekty oświadczeń dotyczących handlu:

- Projekt wspólnego oświadczenia Rady Unii Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej w sprawie aktywnego zaangażowania na szczeblu wielostronnym w zakresie stosowania unijnych norm zdrowotnych i środowiskowych do importowanych produktów rolnych;
- Projekt wspólnego oświadczenia Rady Unii Europejskiej i Parlamentu Europejskiego w sprawie stosowania unijnych norm zdrowotnych i środowiskowych do importowanych produktów rolnych;
- Jednostronne oświadczenie Komisji Europejskiej wskazujące, co można zrobić w zakresie importu produktów rolnych i rolno-spożywczych z krajów trzecich (dotyczy maksymalnych limitów pozostałości środków ochrony w żywności lub paszy, które nie

mogą stanowić żadnego zagrożenia dla konsumentów).

oraz

- Wspólne oświadczenie Rady Unii Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej w sprawie przepisów WOR dotyczących unijnego sektora cukru, zgodnie z którym Rada Unii Europejskiej, Parlament Europejski i Komisja Europejska rozważą wszelkie przyszłe zmiany w polityce w świetle kluczowych ustaleń i wniosków wyciągniętych z analizy sektora (ma być opublikowana na jesieni br.), które mogą obejmować inicjatywy regulacyjne i pozaregulacyjne związane z narzędziami zarządzania rynkiem i kryzysami, przejrzystością rynku w łańcuchu dostaw cukru, stosunkami umownymi między plantatorami a producentami cukru, handlem międzynarodowym i ewolucją biogospodarki.

Ww. projekty oświadczeń wychodzą naprzeciw oczekiwaniom Polski.

Kompromisowe ustalenia, dotyczące WOR, a także przepisów dotyczących oznaczeń geograficznych, które stanowią część tego samego projektu prawnego z pakietu reformy, nie będą miały bezpośredniego wpływu na polski Plan Strategiczny WPR i projektowane w nim interwencje, w tym te dla uczestników systemów jakości żywności.

Rozporządzenie w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania (tzw. horyzontalne).

W zakresie rozporządzenia horyzontalnego uzgodnienia kompromisu politycznego obejmowały następujące elementy:

- Rezerwa rolna - uzgodniono limit rezerwy rolnej w kwocie 450 mln euro, co zapewnia podejmowanie skutecznych interwencji kryzysowych bez konieczności stosowania mechanizmu dyscypliny finansowej. Jest to rozwiązanie korzystne dla producentów rolnych. Ponadto kompromis gwarantuje uruchomienie mechanizmu dyscypliny finansowej z zachowaniem progu dotacji 2000 euro na beneficjenta (rolnicy otrzymujący płatności bezpośrednio poniżej tego progu nie będą objęci mechanizmem obniżania płatności) - jest to rozwiązanie korzystne dla Polski (potencjalne skutki przy założeniu konieczności podwojenia kwoty rezerwy rolnej do 900 mln euro wyniosłyby ok. 38 mln euro).
- Zaliczki dla państw członkowskich na realizację programów współfinansowanych z EFRROW - ustalono, że kwota zaliczek wyniesie 1% alokacji na dany rok w ciągu trzech pierwszych lat realizacji planów strategicznych. To rozwiązanie wynika z ustaleń przyjętych w lipcu 2020 roku przez szefów państw i rządów UE w ramach kompromisu w sprawie Wieloletnich Ram Finansowych (WRF) na lata 2021-2027. W celu szybkiego odzyskiwania środków z prefinansowania należy bezbłędnie przygotować procedury w zakresie wdrażania i finansowania projektów.
- Zasada N+2 dla anulowania zobowiązań w ramach wsparcia rozwoju obszarów wiejskich - przyjęte podejście wynika wprost z rozwiązań uzgodnionych w ramach ww.

kompromisu dotyczącego WRF.

- Ochrona interesów UE - kompromis polityczny zakłada dobrowolność stosowania systemu ARACHNE - narzędzia do analizy danych dostarczonego przez Komisję Europejską państwom członkowskim do kontroli finansowej i powiązań pomiędzy beneficjentami. Dobrowolne stosowanie umożliwi ocenę możliwości wdrożenia tego narzędzia oraz poprawy zarządzania projektami.

Ocena dobrowolnego stosowania ARACHNE nastąpić ma w 2025 roku i wtedy podjęta zostanie decyzja o jego ewentualnym obowiązkowym wprowadzeniu we wszystkich państwach członkowskich.

Rozwiązania kompromisu politycznego w zakresie rozporządzenia horyzontalnego są korzystne dla rolników i nie będą wymagać dostosowań projektu Planu Strategicznego.

IV. NAJWAŻNIEJSZE ROZSTRZYGNIECIA

IV. 1. Plany strategiczne WPR (COM (2018) 392)

Ekoprogramy - „ringfencing”

- Wydzielenie środków na ekoschematy w pierwszym filarze wyniesie **25%** rocznie.
- Niewykorzystane umożliwienie pełnego wykorzystania niewykorzystanych funduszy w latach 2023 i 2024 (między 20% a 25%), w ramach marginesów maksymalnych kwot jednostkowych, również w przypadku państw członkowskich posiadających uprawnienia do płatności. Rekompensata niewykorzystanych środków poprzez:
  1. rekompensatę w pierwszym filarze, do końca okresu (2023-2027) poprzez wzmocnienie programów ekologicznych;
  2. rekompensatę w drugim filarze poprzez obowiązkowe tymczasowe przeniesienie środków w przypadku interwencji sklasyfikowanych jako środowiskowe i klimatyczne,
  3. utratę środków (zasadniczo przeznaczonych na małe różnice).

Poziom przesunięcie między filarami WPR (art. 90)

- Zgodnie ze stanowiskiem PL, współustawodawcy zgodzili się, że zasady przesunięcia powinny być zgodne z konkluzjami Rady:
  - 25% jest ogólnym poziomem; dla Polski i niektórych innych państw członkowskich jest to 30%.

Ukierunkowanie wsparcia

- stosowanie obowiązkowej płatności redystrybucyjnej w wysokości co najmniej 10% płatności bezpośrednich w oparciu o ocenę potrzeb w planach WPR.
- Dobrowolne stosowanie **cappingu**: państwa członkowskie, które zdecydują się na wprowadzenie cappingu, zmniejszają o 100 % kwotę przekraczającą 100 000 EUR. Państwa członkowskie mogą zdecydować się na zmniejszenie kwoty płatności bezpośrednich przekraczającej 60 000 EUR o maksymalnie 85%.

Warunkowość społeczna WPR

- Wprowadzenie mechanizmu warunkowości społecznej oznacza **powiązanie otrzymywania przez rolników wsparcia od weryfikacji respektowania przez nich przepisów dotyczących prawa pracy, praw zatrudnionych i przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy**. Był to jeden z kluczowych postulatów Parlamentu Europejskiego, utrzymywanych na ostatnim etapie negocjacji dotyczących reformy. Polska, podobnie jak większość państw członkowskich, sprzeciwiała się proponowanemu przez PE podejściu do uwzględnienia „wymiaru społecznego w WPR”, ponieważ niosło to ze sobą poważne niebezpieczeństwo znaczącego wzrostu obciążeń administracyjnych. **Rozwiązanie przyjęte ostatecznie w kompromisie politycznym jest do zaakceptowania, ponieważ oparte jest na ograniczonym zakresie przepisów (trzy akty prawne zamiast dziesięciu proponowanych przez PE), z wykorzystaniem istniejących rozwiązań krajowych dotyczących kontroli respektowania tych przepisów przez pracodawców.**
- Ten nowy element wdrożony będzie dopiero od 2025 roku, co pozwoli państwom członkowskim na odpowiednie dostosowanie krajowych przepisów i procedur. Wdrożenie ustaleń kompromisowych wymagać będzie szeregu zmian na poziomie krajowym i współpracy agencji płatniczej z krajowymi organami w zakresie kontroli przestrzegania prawa pracy.
- Kompromis w zakresie warunkowości społecznej dodał do celów interwencji realizowanych w ramach wsparcia sektorowego (sektor owoców i warzyw, tzw. pozostałe sektory) poprawę warunków zatrudnienia i egzekwowanie obowiązków pracodawcy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. W artykule dotyczącym rodzajów interwencji, dodano nowe działanie, odnoszące się do realizacji ww. celu. Wstępna analiza wskazuje, że działanie to nie jest obligatoryjne dla państw członkowskich do uwzględnienia w Planie Strategicznym. Jednocześnie w kompromisie zapisano, że programy operacyjne mogą określać działania proponowane w celu zapewnienia pracownikom sektora sprawiedliwych i bezpiecznych warunków pracy. **Wobec powyższego w zakresie interwencji sektorowych realizowanych w ramach Planu Strategicznego warunkowość społeczna nie powinna generować dodatkowych obciążeń dla beneficjentów i administracji.**

EFFROW i zielone inwestycje

- **35% środków z EFFROW zostaje wyodrębnione** na zielone inwestycje.

Dostosowanie do Zielonego Ładu, śledzenie klimatu i różnorodności biologicznej

- Wprowadzono nowy motyw dotyczący odpowiednich celów Zielonego Ładu: "Oceniając proponowane plany strategiczne WPR, o których mowa w art. 106, Komisja powinna ocenić spójność i wkład proponowanych planów strategicznych WPR w unijne prawodawstwo i zobowiązania w zakresie środowiska i klimatu, a w szczególności w cele Unii na 2030 r. określone w strategii "Od pola do stołu" i unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej [pełne odniesienia do strategii w przypisach]".

Płatności dla drobnych producentów rolnych i uproszczona kontrola warunkowości dla drobnych rolników (art. 25, w powiązaniu z art. 84 rozporządzenia horyzontalnego)

- Możliwość ustalenia przez państwa członkowskie dla drobnych producentów rolnych różnych kwot ryczałtowych lub kwot na hektar związanych z różnymi programami powierzchni.
- Przyjęto stanowisko Rady: państwa członkowskie będą mogły (system dobrowolny) **stosować system uproszczonej kontroli warunkowości dla gospodarstw otrzymujących max 1250€ płatności bezpośrednich, co odpowiada w przybliżeniu średniej wielkości gospodarstwa poniżej 5ha.**

Rozwiązania dla młodych rolników

- Państwa członkowskie muszą przeznaczyć co najmniej kwotę odpowiadającą 3% ich puli płatności bezpośrednich dla młodych rolników w ramach pierwszego lub obu filarów na co najmniej jeden z następujących rodzajów interwencji:
  - uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników określone w art. 27;
  - inwestycje, o których mowa w art. 68, realizowane przez młodych rolników na warunkach określonych w tym artykule, ze współczynnikiem wagowym wynoszącym 50%;
  - podejmowanie działalności przez młodych rolników, o którym mowa w art. 69 ust. 2 lit. a),

Stosowanie przejściowego wsparcia krajowego (Art. 132 a)

- Utrzymanie przejściowego wsparcia krajowego i możliwość aktualizacji okresu referencyjnego dla przyznawania tego wsparcia – ten rodzaj płatności finansowany jest ze środków krajowych. **Polska stosuje je obecnie dla wspierania sektora tytoniu.**

Kontynuacja wsparcia w latach 2023-2027 będzie możliwa, z zastosowaniem następujących pułapów:

W roku 2023: 50% poziomu z roku 2013;

W roku 2024: 45% poziomu z roku 2013;

W roku 2025: 40% poziomu z roku 2013;

W roku 2026: 35% poziomu z roku 2013;

W roku 2027: 30% poziomu z roku 2013.

Definicja „aktywnego rolnika” (art. 4. ust. 1 lit. d)

- Rada i PE ustaliły, że definicja ma być **obowiązkowa, ale elastyczna i ma umożliwić swobodne jej dostosowanie do krajowych planów strategicznych.** Polska zastrzegła, że będzie mogła zgodzić się na obowiązkową definicję pod warunkiem utrzymania progu **5 tys. EUR - rolnicy otrzymujący wsparcie do tej wysokości będą mogli zostać uznani za aktywnych.**
- Definicja jest obowiązkowa, ale nie zawiera obowiązku oceny powiązań wnioskodawcy z innymi podmiotami oraz daje państwom członkowskim elastyczność w ocenie spełnienia kryterium „rolnika aktywnego”, np. gdy beneficjent otrzymuje płatności bezpośrednio nieprzekraczające 5000 euro – jest zatem zgodna z postulatami PL.

Treść definicji:

„Rolników czynnych zawodowo” określa się w taki sposób, aby zapewnić, że wsparcia udziela się wyłącznie osobom fizycznym lub prawnym, lub grupom osób fizycznych lub prawnych, które prowadzą co najmniej minimalną działalność rolniczą, niekoniecznie wykluczając ze wsparcia rolników pracujących w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin. Przy określaniu, kto jest "rolnikiem czynnym zawodowo", państwa członkowskie stosują obiektywne i niedyskryminujące kryteria, takie jak: testy dochodowe, nakłady pracy w gospodarstwie, przedmiot działalności przedsiębiorstwa oraz wpisanie ich działalności rolniczej do krajowych lub regionalnych rejestrów. Kryteria takie mogą być wprowadzone w jednej lub kilku formach wybranych przez państwa członkowskie, w tym poprzez wykaz negatywny dyskwalifikujący rolnika z uznania go za rolnika czynnego zawodowo. W przypadku gdy państwa członkowskie uznają za "rolników czynnych zawodowo" tych rolników, którzy

nie otrzymali w poprzednim roku płatności bezpośrednich przekraczających pewną kwotę, kwota ta nie może być wyższa niż 5 000 EUR.

Zwolnienia z warunkowości dla gospodarstw do 10 ha

- Gospodarstwa do 10 ha mogą być zwolnione ze spełniania dwóch norm GAEC:
  - Normy GAEC 8 (płodozmian) i
  - GAEC 9 (minimalny udział powierzchni użytków rolnych wykorzystanej na obiekty lub obszary nieprodukcyjne, zachowanie charakterystycznych elementów krajobrazu, zakaz ścinania żywopłotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych).

IV. 2. Rozporządzenie horyzontalne (COM (2018) 393)

Rezerwa rolna

- Uzgodniono limit rezerwy rolnej w kwocie 450 mln euro, co zapewnia podejmowanie skutecznych interwencji kryzysowych bez konieczności stosowania mechanizmu dyscypliny finansowej. Jest to rozwiązanie korzystne dla producentów rolnych. Ponadto kompromis gwarantuje uruchomienie mechanizmu dyscypliny finansowej z zachowaniem progu dotacji 2000 euro na beneficjenta (rolnicy otrzymujący płatności bezpośrednie poniżej tego progu nie będą objęci mechanizmem obniżania płatności) – jest to rozwiązanie korzystne rozwiązaniem dla Polski (potencjalne skutki przy założeniu konieczności podwojenia kwoty rezerwy rolnej do 900 mln euro wyniosłyby ok. 38 mln euro).

Uproszczona kontrola warunkowości dla drobnych rolników (art. 84)

- Przyjęto stanowisko Rady: państwa członkowskie będą mogły (*system dobrowolny*) stosować system uproszczonej kontroli warunkowości dla gospodarstw otrzymujących max 1250€ płatności bezpośrednich, co odpowiada w przybliżeniu średniej wielkości gospodarstwa poniżej 5ha.

V. FINANSOWANIE WPR W LATACH 2021-2027

Wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 ukierunkowują WPR na główne cele i zapewniają wydatki z **Europejskiego Funduszu Rolnego Gwarancji (EFRG)**

w kwocie **91,09 mld euro** i z **Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) 95,64 mld euro w cenach bieżących**. Uzupelnienie dla tych funduszy rolniczych mają stanowić środki w ramach programu „Horyzont Europa”, które obejmują **także 10 mld euro na wsparcie badań i innowacji w dziedzinach:** produkcji żywności, rolnictwa, rozwoju obszarów wiejskich i biogospodarki. W ramach EFRG zostanie utworzona rezerwa rolna, aby finansować dodatkowe wsparcie dla sektora rolnego. Kwoty z rezerwy niewykorzystane w danym roku będą przenoszone na kolejny rok.

Łącznie wydatki na Wspólną Politykę Rolną na lata 2021-2027 zaplanowano na kwotę **386,73 mld EUR²** (w cenach bieżących) w tym:

- **291,09 mld euro** w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EAGR), z tego 270,04 mld euro na dopłaty bezpośrednie i 22,2 mld euro na interwencję na rynkach rolnych przy planowanych zwrotach 1,16 mld EUR,
- **95,64 mld EUR³** w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EAFRD).

Dopłaty bezpośrednie w państwach członkowskich wypłacane na ha UR poniżej 90% średniej europejskiej w okresie sześciu lat mają być podwyższone, aby zredukować różnicę o 50%. W 2022 roku średni poziom dopłat bezpośrednich na 1 ha wyniesie co najmniej 200 euro/ha, a w 2027 roku – 215 euro/ha. Pułapy dopłat bezpośrednich dla dużych gospodarstw rolnych (*capping*) w kwocie 100 tys. euro mają być stosowane dobrowolnie i dotyczyć będą wyłącznie wsparcia podstawowego z możliwością odliczania kosztów pracy.

Wkład finansowy w realizację interwencji z EAFRD wzrasta do 85% w regionach słabiej rozwiniętych i 60% w regionach przejściowych.

Pomiędzy Funduszami można przenosić środki do 25% limitu. Przy czym może być zwiększony próg elastyczności do 30% w państwach członkowskich, w których poziom pomocy w postaci płatności bezpośrednich jest niższy niż 90% średniej UE.

Dla Polski zaplanowano następujące limity na lata 2021-2027:

1) z EAGR:

- na dopłaty bezpośrednie kwotę 21 646,9 mln euro,
- na realizację programów w sektorze pszczelarskim – 35,2 mln euro

2) z EAFRD:

---

² Kwota ta obejmuje zarówno środki przeznaczone na WPR w ramach wieloletnich ram finansowych na lata 2021-2027 jak i środki tymczasowego instrumentu Next Generation EU – NGEU („Fundusz odbudowy”), które wzmocnić mają wydatki na rozwój obszarów wiejskich (II filar WPR)

³ Kwota ta obejmuje także środki tymczasowego instrumentu Next Generation EU – NGEU („Fundusz odbudowy”), które wzmocnić mają wydatki na rozwój obszarów wiejskich

- na realizację interwencji określonych w Planie Strategicznym Wspólnej Polityki Rolnej z zakresu rozwoju obszarów wiejskich (w rozumieniu dotychczasowego PROW) - 9 532,1 mln euro;

3) ze środków NGEU (Fundusz odbudowy) – na wzmocnienie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich w latach 2021-2022 – 944,7 mln euro.

Porównanie limitów wydatków na dopłaty bezpośrednie, programy wsparcia w sektorze pszczelarskim i realizację wsparcia rozwoju obszarów wiejskich w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 oraz 2021-2027 (dane dla lat budżetowych – zgodnie z ustaleniami w sprawie WRF; ewentualne różnice w sumach wynikają z zaokrągleń):

w mln euro

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2014-2020
Płatności bezpośrednie	3 043,4	2 970,0	2 987,3	3 004,5	3 021,6	3 041,6	3 061,5	21 129,9
Rozwój obszarów wiejskich	1 569,5	1 567,5	1 565,3	1 563,2	1 561,0	1 558,7	1 556,0	10 941,2
Program w sektorze pszczelarskim	2,8	2,8	2,8	3,0	3,0	3,0	3,9	21,1
Razem	4 615,7	4 540,2	4 555,4	4 570,7	4 585,6	4 603,2	4 621,4	32 092,2
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2021-2027
Płatności bezpośrednie	2 998,9	3 030,0	3 061,2	3 092,4	3 123,6	3 154,8	3 186,0	21 646,9
Rozwój obszarów wiejskich	1 612,0	1 320,0	1 320,0	1 320,0	1 320,0	1 320,0	1 320,0	9 532,1
Środki NGEU	279,5	665,2						944,7
Program w sektorze pszczelarskim	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	35,2
Razem	4 895,4	5 020,3	4 386,3	4 417,4	4 448,6	4 479,8	4 511,0	32 158,8

VI. WNIOSKI

- Mimo postulatów wielu państw członkowskich, w nowej WPR nie zostają wyrównane płatności bezpośrednie we wszystkich państwach członkowskich. PB mają zostać podwyższone tylko w tych członkowskich, gdzie dopłaty wypłacane na ha UR kształtują się na poziomie poniżej 90% średniej europejskiej. W okresie sześciu lat mają one zostać podwyższone, aby zredukować różnicę o 50%.
- Nowy model WPR zakłada przesuwania nacisku na poziomie UE z zapewniania zgodności z przepisami na realizację celów. Odchodzi się zatem od zapewniania legalności i prawidłowości transakcji leżących u podstaw rozliczeń na rzecz zapewniania realizacji celów i poszanowania podstawowych wymogów UE przez Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli (ZSZiK) lub organy zarządzające (agencje płatnicze, jednostki koordynujące, właściwe organy i jednostki certyfikujące).
- W nowej WPR stosowane będzie podejście oparte na pojedynczym audycie, które pozwoli na zmniejszenie liczby agencji płatniczych oraz wzmocnienie roli jednostki koordynującej i jednostki certyfikującej zgodnie z nowym modelem realizacji. Uczyni to system bardziej przejrzystym i zmniejszy obciążenia zarówno dla organów administracji krajowych, jak i dla Komisji.
- Wprowadzona zostaje obowiązkowa definicja aktywnego (prawdziwego) rolnika, jednak państwom członkowskim zostaje przyznana pewna elastyczność w zakresie jej przyznawania.
- W zakresie ukierunkowania (redystrybucji) wsparcia Polska poparła rozwiązanie kompromisowe, zgodnie z którym przynajmniej jeden z trzech instrumentów, tj.: redukcja płatności na gospodarstwo (*capping*), degresywność lub płatność redystrybucyjna byłby obowiązkowy dla państwa członkowskiego.
- Polska, podobnie jak większość państw członkowskich, sprzeciwia się proponowanemu przez PE podejściu do uwzględnienia „wymiaru społecznego w WPR”. Proponowane przez PE powiązanie udzielania wsparcia beneficjentom WPR z przestrzeganiem praw pracowników spowoduje zwiększenie obciążeń administracyjnych, w szczególności w zakresie konieczności rozbudowania systemu kontroli i sankcji. Polskie stanowisko zakłada, że monitorowanie i nadzór nad respektowaniem przepisów prawa pracy i praw pracowników przez podmioty zatrudniające należy w całości pozostawić instytucjom, które w państwach członkowskich zostały do tego powołane.

ZAŁĄCZNIK I

[treść poprawki złożonej przez posła Krzysztofa Jurgieła zaznaczona na żółto]

1. Treść poprawki dotyczącej kontynuacji przyznawania przejściowego wsparcia krajowego [rozporządzenie ws. planów strategicznych]

[PRZYJĘTA PRZEZ PE, zmodyfikowana w trakcie negocjacji]

Artykuł 132a [rozporządzenie ws. planów strategicznych]

Przejściowe wsparcie krajowe

1. Państwa członkowskie mogą nadal przyznawać przejściowe wsparcie krajowe rolnikom w sektorach zatwierdzonych przez Komisję w 2013 r. zgodnie z art. 132 ust. 7 lub art. 133a ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 73/2009.

2. Łączna kwota przejściowego wsparcia krajowego, które można przyznać rolnikom, wynosi maksimum 50 % puli środków finansowych dla danego sektora zatwierdzonej przez Komisję w 2013 r. zgodnie z art. 132 ust. 7 lub art. 133a ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 73/2009.

3. Państwa członkowskie mogą zdecydować, jakie kwoty przejściowego wsparcia krajowego przyznają, na podstawie obiektywnych kryteriów i do wysokości określonej w ust. 2.

4. Państwa członkowskie mogą zdecydować, że dostosują okres odniesienia dla systemów przejściowego wsparcia krajowego niezwiązanego z wielkością produkcji. Dostosowany okres odniesienia nie może kończyć się później niż 1 czerwca 2018 r.

2. Treść poprawki dotyczącej elastyczności dla państw członkowskich w zakresie przyznawania wsparcia dochodów związanego z wielkością produkcji (kwestia tytoniu) [rozporządzenie ws. planów strategicznych]

ODRZUCONA PRZEZ PE

Artykuł 30 [rozporządzenie ws. planów strategicznych]

1. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji można przyznawać jedynie następującym sektorom i rodzajom produkcji lub konkretnym typom rolniczym w ich ramach, jeśli są one istotne ze względów gospodarczych, społecznych lub środowiskowych: zboża, nasiona oleiste, rośliny wysokobiałkowe, rośliny strączkowe, len, konopie, ryż, orzechy, ziemniak skrobiowy, mleko i przetwory mleczne, nasiona, mięso baranie i mięso kozie, wołowina i cielęcina, oliwa z oliwek, jedwabniki, susz paszowy, chmiel, burak cukrowy, trzcina cukrowa i cykoria, owoce i warzywa, zagajniki o krótkiej rotacji oraz inne uprawy niespożywcze, z wyłączeniem drzew, stosowane do wytwarzania produktów, które mogą zastępować materiały kopalne.

2. Jednakże, w należycie uzasadnionych przypadkach określonych w planach strategicznych, państwa członkowskie mogą przyznać wsparcie dochodów

związane z wielkością produkcji innym sektorom i rodzajom produkcji lub konkretnym typom rolniczym niż wymienione w ust. 1, które mają strategiczne znaczenie dla społecznej, gospodarczej lub środowiskowej stabilności obszarów wiejskich.

3. Treść poprawki dotyczącej elastyczności dla państw członkowskich w zakresie przyznawania wsparcia dochodów związanego z wielkością produkcji (kwestia tytoniu) [rozporządzenie ws. planów strategicznych]

ODRZUCONA PRZEZ PE

Artykuł 39 [rozporządzenie ws. planów strategicznych]

1. W niniejszym rozdziale ustanawia się przepisy dotyczące rodzajów interwencji w następujących sektorach:

- a) w sektorze owoców i warzyw, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. i) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- b) w sektorze produktów pszczelich, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. v) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- c) w sektorze wina, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. l) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- d) w sektorze chmielu, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. f) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- e) w sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. g) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- f) w pozostałych sektorach, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a)–h), lit. k), m), lit. o)–t) oraz lit. w) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.

2. Jednakże, w należycie uzasadnionych przypadkach, określonych w planach strategicznych, państwa członkowskie mogą przyznać rodzaje interwencji w sektorach innych niż wymienione w lit. f) niniejszego artykułu, które mają strategiczne znaczenie dla społecznej, gospodarczej lub środowiskowej stabilności obszarów wiejskich.

4. Treść poprawki dotyczącej uproszczonych kontroli warunkowości dla małych gospodarstw rolnych [rozporządzenie horyzontalne WPR]

[ODRZUCONA PRZEZ PE 7 GŁOSAMI; podobną poprawkę zaproponowała Rada w swoim mandacie; ostatecznie przyjęto uproszczone kontrole dla małych rolników + zwolnienie z GAEC 8 i GAEC 9 dla rolników poniżej 10 ha]

Artykuł 84 System kontroli w związku z zasadą warunkowości [rozporządzenie horyzontalne WPR]

1. 1. Państwa członkowskie ustanawiają system kontroli w celu zapewnienia, aby beneficjenci pomocy, o której mowa w art. 11 rozporządzenia (UE) .../...

[rozporządzenie dotyczące planu strategicznego WPR] i odpowiednio w rozdziale IV rozporządzenia (UE) nr 228/2013 i rozdziale IV rozporządzenia (UE) nr 229/2013, spełniali obowiązki, o których mowa w tytule III rozdział 1 sekcja 2 rozporządzenia (UE) .../... [rozporządzenie dotyczące planu strategicznego WPR].

Państwa członkowskie posiadają system kontroli w celu zapewnienia, aby następujący beneficjenci spełniali obowiązki, o których mowa w tytule III rozdział 1 sekcja 2 rozporządzenia (UE) .../... [rozporządzenie dotyczące planu strategicznego WPR]:

a) beneficjenci otrzymujący płatności bezpośrednie na mocy przepisów tytułu III rozdział II rozporządzenia (UE).../... [rozporządzenie dotyczące planu strategicznego WPR];

b) beneficjenci otrzymujący premie roczne przewidziane w art. 65, 66 i 67 rozporządzenia (UE).../... [rozporządzenie dotyczące planu strategicznego WPR];

c) beneficjenci otrzymujący wsparcie na mocy rozdziału IV rozporządzenia (UE) nr 228/2013 i rozdziału IV rozporządzenia (UE) nr 229/2013.

Państwa członkowskie mogą korzystać z istniejących systemów kontroli i administracji w celu zapewnienia zgodności z przepisami dotyczącymi zasady warunkowości. z istniejących systemów kontroli i administracji w celu zapewnienia zgodności z przepisami dotyczącymi zasady warunkowości.

Systemy te muszą być zgodne z systemem kontroli, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu. Państwa członkowskie dokonują corocznego przeglądu systemu kontroli, o którym mowa w akapicie pierwszym, w świetle uzyskanych wyników.

1a. Ustęp 1 nie ma jednak zastosowania do beneficjentów uczestniczących w uproszczonym systemie dla drobnych producentów rolnych, o którym mowa w art. 25 rozporządzenia (UE).../... [rozporządzenie dotyczące planu strategicznego WPR], ani do beneficjentów, których użytki rolne nie przekraczają 5 ha, otrzymujących inne płatności, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy.

Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o stosowaniu uproszczonych kontroli w odniesieniu do beneficjentów, których użytki rolne mają powierzchnię wynoszącą od 5 do 10 ha.